

Javaslat a

NAGYDOROGI SZÉCHÉNYI-KASTÉLY

Tolna Megyei Értéktárba történő felvételéhez

KÉSZÍTETTE:

**Nagydorogi Széchényi Sándor Általános Iskola
Nyerő négyes csapat**

Nagydorog, 2021. 03. 01.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Nagydorogi Széchényi Sándor Ált. Iskola Nyerő négyes csapata
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Kernerné Kovács Erzsébet Balogh László
Levelezési cím: 7044 Nagydorog, Klapka u. 6. Nagydorog, Kossuth u. 67., fsz. 3.
Telefonszám: 06 70 418 33 47 06 30 212 67 91
E-mail-cím: k681216@freemail.hu baloghlaci91@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Nagydorogi Széchényi-kastély
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:¹
 - agrár- és élelmiszergazdaság
 - egészség és életmód
 - épített környezet
 - ipari és műszaki megoldások
 - kulturális örökség
 - sport
 - természeti környezet
 - turizmus
3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:
 - igen
amely nemzetiség:²

 nem
4. A megyei értéktárba felvételre javasolt nemzeti értéket tartalmazó települési/tájegységi értéktár megnevezése és a felvétel dátuma:
Nagydorogi Értéktár Bizottság, 2021.március 8.
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A 8820 kh nagyságú dorogi birtok 1777-től 1945-ig a Széchényi család tulajdonában van. Széchényi Sándor és családja 1872-es Nagy-Dorogra költözése előtt már egy éve nem lakja senki az épületet. Széchényi Sándor nővére, Ernesztina és férje, Zichy László lakta 1871-ig. Ekkor a gazdaságuk után családi életük is tönkrement. Elválnak, és itt hagyják Nagy-Dorogot. 1872-ben Sándor előkészíteti az épületet családja fogadására. Földszintes, elfogadható épület van ekkor, de komoly főúri életvitelre és az ott tartott fogadásokra nem alkalmas. A birtok nem biztosít olyan jövedelmet, amelyből építhető lenne - mind külső megjelenésében mind belső kialakításában - egy komoly kastély. A változást az 1884-es esztendő hozza meg. A Gróf Tolna vármegye főispánja lesz évi 11.600 K fizetéssel. Ez

¹ Egy szakterületenkénti kategória megjelölése lehetséges.

² Kérjük, jelölje és nevezze meg, amennyiben magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó az érték.

komoly jövedelem, ami mellé még a nagy-dorogi birtokból is jut. Megnövekedett tekintélyéhez és rangjához nem illett már a viszonylag szerény méretű és külsejű nagydorogi lak. Pénzzel is rendelkezik már és dönt. 1891-ben építkezésre szánta el magát. A régi földszintes, gazdatiszti házból 13 helyiséget lebontottak, majd emeletet húztak az egészre. 50 helyiségből álló, szép új kastélyt építettek, aminek összes költsége közel 70.000 korona volt.

Kornak megfelelő, szép épület készült. Ábel Lothar bécsi építész tervezte az épületet. Wittinger Sándor építőmester keze munkáját dicséri a szép, a méreteiben ma is impozáns középület és gondos kivitelezés. /2.sz. melléklet/

Az építkezés mértékére jellemző, hogy 274.000 db téglát használtak fel. A téglát Simontornyáról és Faddról szállították, nagyrészt szekéren és hajón. Terméskőből 800 m³ lett felhasználva. A szuterin és a pincék kiásásakor majd 1160 m³ földet mozgattak meg. Még jégverem is tartozott a kastélyhoz, hogy a romlandó portékákat is bizton tudják tárolni.

A szobákba, a kályhát Grazból szállították. Az épületben nagyon szép és mives öntöttvas korlátú csigalépcső volt. A kastélyban vízvezetékrendszert is építettek. Az épülettől kb. 50 m-re, keletre volt a kút és a víztorony. A kútból a víz a víztoronyba állati erővel lett feljuttatva, majd onnan került a kastély vezetékrendszerébe.

Wittinger Sándor építésznek nem fizették ki a munkavállalási díj teljes összegét, hanem biztosítéknak az összeg kb. 12 % visszatartották. A tetőzet faszindelyes és kátránnyal kezelt. Maga a kastély egy szép és rendezett park közepén állott. Sok melléképület tartozott még hozzá. Fák, növények, virágok, gondozott ágyások.

Érdekesség, hogy 1920. június 4. után a kastély keleti felénél sövényből kialakították a történelmi Magyarország kontúrját. Annak területe mintegy 200-250 m² lehetett.

/1.sz. melléklet/ Ez igazán szép gesztus volt, ami mutatta honfiúi érzésüket.

A kastély területét északról lehatároló téglakerítés alkotja. A lezárt, használaton kívül lévő kovácsoltvas kapu díszes kialakítású, íves vonalvezetésű védendő érték, mely eredetileg egységesen nyerstégla felületű volt, helyenként áttört, zömmel tömör kialakítású. A kerítés déli szakasza a legrégebbi, eredeti formájában fennmaradt része. /3. sz. melléklet/

A kerítés téglából készült és az oszlopok között kezdetben nem volt drótháló kihúzva. Később, amikor Széchényi Sándor látta, hogy fiát, Domonkost milyen sok fehérnép látogatja, akkor döntött a drótháló kiépítéséről is.

Újabb felújításon esett át az épület, ahol a régi építészeti elemeket igyekeztek teljes pompában megőrizni. /homlokzat, ablakkeret, eredeti kovácsoltvas elemek /.

/4. sz. melléklet/

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Iskolánk műemlék jellegű kastélyépületben működik, mely 1891-ben épült. Gróf Széchényi Sándor építtette, aki 21 évig volt Tolna vármegye főispánja. A falu központjában két templom között, a főút mentén található impozáns épület, melyet hatalmas zöldövezet, szabadidőpark vesz körül.

1945-től kezdve jelentős változás történik Magyarország életében, mely érinti a településünket, polgárait és az oktatást is. Megtörténik a kastély állami tulajdonba vétele, a kastélyban internátust alakítanak ki. 1947-től a környék rászoruló tanulói itt nyernek elhelyezést.

A kastély épületében jelenleg is oktatás folyik, ahol a diákok rendezett, szép környezetben, tágas parkban gyarapíthatják tudásukat.

A mai diákok is példát vehetnek arról, hogyan lehet lentről elindulva túllépni a kudarcokon, és a tudás folyamatos gyarapításával, makacs szorgalommal, kapcsolatok kiépítésével figyelemre méltó eredményeket elérni.

Iskolánk 2004 októberében felvette Széchenyi Sándor nevét. /5.sz melléklet/

Büszkék vagyunk arra, hogy abban az épületben tanulhatunk, melyet a nagy Széchenyiek szellemisége hat át.

A településünkről elszármazottak szívesen látogatnak vissza a kastély udvarába. A régi emlékek, hangulatos séták, szabadban tartott testnevelésórák, sportversenyek, a régi falépcső ropogása mindannyiunk számára jelentős. Nemcsak a hajdani helyiek nézelődnek szívesen a parkban, hanem a turisták is, akik szeretik a szépet, a régmúlt idők hangulatát.

Gróf Széchenyi Sándor emlékét nemcsak a település őrzi tisztelettel, hanem a megye vezetése is. A róla készült festmény ma is látható a régi megyeháza dísztermében, többek között Széchenyi István portréjával együtt.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

[-http://nagydorog.hu/images/pdf/hesz/ertekleltar_2017_nagydorog.pdf](http://nagydorog.hu/images/pdf/hesz/ertekleltar_2017_nagydorog.pdf)

-Dobri István A mi településünk - Nagydorog c. könyve

-A Nagydorogi Értéktár Bizottság Széchenyi Sándor munkásságáról beadott anyaga

-<https://www.youtube.com/watch?v=gfDy4q0Zfdw>

8.A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: nincs

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja:

/ 1.sz. melléklet/

/2.sz. melléklet /

/3.sz. melléklet/

/4.sz. melléklet/

/5.sz melléklet/

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés *j)* pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánlólevelek

-Helyi Értéktár Bizottság ajánlólevele

-Polgármesteri ajánlólevél

-Helyi Értéktár Bizottság határozata helyi értéként történő felvételhez

Dr. Say István Úr!
Tolna Megyei Önkormányzat
Tolna Megyei Értéktár Bizottság
Szekszárd
Szent I. tér 11-13.
7100

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Tisztelt Say István Úr!

A Helyi Értéktár Bizottság nagy örömmel értesült arról, hogy településünk Diákjai népes csapattal vesznek részt a Tolna Megyei Érték Vetélkedőn, melynek keretében településünk egyik nevezetes építményét, a Széchényi Kastélyt mutatják be!

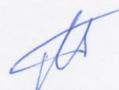
Büszkék arra, hogy egy olyan kastély épületben gyarapíthatják tudásukat, melyben 1872-től gróf Széchényi Sándor Tolna Vármegye főispánja élt, és gyarapította nemcsak településünk, hanem Tolna megye anyagi és eszmei értékeit!

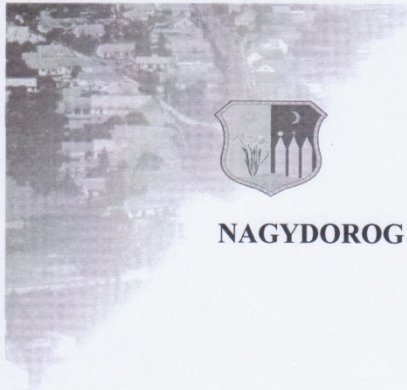
Nemcsak az ifjúság őrzi a kastély emlékét, hiszen 1945-től kezdve jelentős változás történik Magyarország életében, mely érinti a településünket, és az oktatást is. Megtörténik a kastély állami tulajdonba vétele, ahol internátust alakítanak ki. 1947-től a környék rászoruló tanulói itt nyernek elhelyezést. Később településünk diákjai itt gyarapítják tudásukat a mai napig!

Méltó díszjele településünknek a csodálatos tágas parkkal övezett Kastély épülete, mely helyi védelem alatt áll, évek óta több nevezetes kulturális és hagyományörző rendezvények, megyei sportversenyek megrendezésének színhelye.

A készített anyag alapján tisztelettel ajánlom a Nagydorogi Széchényi Kastély felvételét a Tolna Megyei Értéktárba!

Nagydorog, 2021. 03. 08.

Hahn Róbert
É.B.Tag

NAGYDOROG

*Nagydorog Nagyközség
Önkormányzata*
7044 Nagydorog Kossuth L. u. 81.
Tel.: 75/ 532- 019, Fax: 332-047
e-mail: titkarsag@nagydorogonk.axelero.net

Dr. Say István Úr

Tárgy: Támogatói nyilatkozat

**Tolna Megyei Önkormányzat
Tolna Megyei Értéktár Bizottság
7100 Szekszárd
Szent István tér 11-13.**

Tisztelt Dr. Say István Úr !

Örömmel értesültem arról, hogy településünk Diákjai népes csapattal vesznek részt a Tolna Megyei Érték Vetélkedőn, melynek keretében településünk nevezetes intézményét, iskolájukat mutatják be!

Büszkék arra, hogy egy olyan kastély épületben gyarapíthatják tudásukat, melyben 1872-től gróf Széchényi Sándor Tolna Vármegye főispánja élt, és gyarapította nemcsak településünk, hanem Tolna megye anyagi és eszmei értékeit!

Nemcsak az ifjúság őrzi a kastély emlékét, hiszen 1945-től kezdve jelentős változás történik Magyarország életében, mely érinti a településünket, és az oktatást is. Megtörténik a kastély állami tulajdonba vétele, ahol internátust alakítanak ki. 1947-től a környék rászoruló tanulói itt nyernek elhelyezést. Később településünk diákjai itt gyarapítják tudásukat a mai napig!

Méltó díszre településünknek a csodálatos tágas parkkal övezett Kastély épülete, mely évek óta több nevezetes esemény megrendezésének színhelye.

A készített anyag alapján tisztelettel ajánlom a Nagydorogi Széchényi Kastély felvételét a Tolna Megyei Értéktárba.

Nagydorog, 2021. március 08.

Ágnes
Borbélyné Töttösi Ágnes
polgármester

„18./2021.03.08. É. B. határozat”

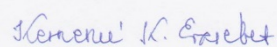
Balogh László
7044 Nagydorog
Kossuth u. 67.

Tárgy: „Nagydorogi Széchényi – Kastély” felvétele a Nagydorogi Helyi Értéktárba

Tisztelt Balogh László Úr!

Örömmel tájékoztatom, hogy a Nagydorogi Értéktár Bizottsághoz érkezett javaslatában foglaltak alapján a „Nagydorogi Széchényi Kastély” címmel beadott anyag felvételt nyert a helyi értéktárba.

Nagydorog, 2021.március 8.

Tisztelettel: Kernerné Kovács Erzsébet

Nagydorogi É. B. Elnöke

3. A javaslatban megadott adatok kezelésére, illetve a benyújtott teljes dokumentáció - ideértve a csatolt dokumentumok, saját készítésű fényképek és filmek felhasználására is - vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat:

Iskolánk tanulói saját készítésű fotókat használtak a készített anyag színesebbé tételéhez.

A régebbi fotókat a Helyi Értéktár Bizottság Széchényi Sándorról beadott anyagából mellékeljük. .

4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról.
5. A nemzeti érték felvételéről a 4. pontban megjelölt értéktárba felvevő döntés másolata: